

IMF kan behövas riktade åtgärder mot hushållsskulder

STOCKHOLM (Direkt) I många ekonomier sliter hushållen nu med bördorna av de skulder som byggdes upp före "Den Stora Recessionen". Makroekonomisk politik kan bidra till att motverka risken för en utdragen recession i spåren på skulduppbyggnaden, men det kan också behövas riktade åtgärder för att sänka hushållens skuldbörda.

Det skriver en grupp IMF-ekonomer, under ledning av Daniel Leigh, i ett delkapitel ur valutafondens kommande vårprognos.

Kraftigt stigande tillgångspriser, exempelvis huspriser, maskerade att hushållens skuldnivåer steg till rekordhöga nivåer i många länder under åren fram till 2007. När huspriserna sedan föll fick många hushåll se sina förmögenheter sjunka i förhållande till skulderna, och i kombination med minskade inkomster ledde det till ökade svårigheter med betalningarna på bolånen.

IMF-ekonomerna har funnit att bostadskrascher och recessioner som föregåtts av kraftigt stigande hushållsskulder tenderar att bli både djupare och mer utdragna. Hushållskonsumtionen och BNP sjunker mer, arbetslösheten stiger mer, hushållens skuldedragning – genom amortering eller default, blir kraftigare, och nedgången håller i sig i minst fem år.

Enligt IMF-ekonomerna är nedgångarna i ekonomisk aktivitet efter sådana krascher för stora för att endast spegla de större nedgångarna i bostadspriserna, och de drivs inte enbart av förekomsten av bankkriser.

"Snarare är det en kombination av sjunkande huspriser och den ökade belåningen före krisen som förklarar allvaret i kontraktionen", skriver ekonomerna i rapporten.

De konstaterar att makroekonomiska policyåtgärder är viktiga element för att förhindra att perioder med kraftiga skuldedragningar hos hushållen leder till en allt för kraftig ekonomisk kontraktion. Statlig arbetslöshetsersättning kan hjälpa hushåll att klara amorteringar och penningpolitiska lättnader kan sänka betalningsbördorna och minska risken för att hushållen tvingas ställa in betalningarna. Stöd till den finansiella sektorn kan minska risken för minskad utlåningsvilja bland bankerna.

IMF-ekonomerna konstaterar dock att makroekonomiska stimulanser har sina begränsningar, och i sådana fall kan riktade program för rekonstruktion av hushållsskulder vara gynnsamt. Ekonomerna noterar att "djärva och heltäckande" program, som i USA på 1930-talet och på Island nu, kan minska betalningsinställelser och utmätningar bland hushåll väsentligt till en "relativt låg" kostnad.

"Genom att göra detta hjälpte dessa program till att motverka självförstärkande cykler av sjunkande huspriser och lägre aggregerad efterfrågan", skriver IMF-ekonomerna.

De påpekar att framgången för sådana program avgörs av deras utformning. Allt för restriktiva kriterier för deltagande eller illa strukturerade incitament kan begränsa effektiviteten. Å andra sidan riskerar allt för omfattande program att leda till negativa sidoeffekter och underminera stabiliteten i finanssektorn.